

การก่อตัวของ “ความสัมพันธ์เชิงหนี้สิน” ในหมู่ชาวนาผู้ผลิตพืชพาณิชย์
เขตอำเภอแม่เมาะ จังหวัดเชียงใหม่

สุเทพ แสงมงคล

วิทยานิพนธ์นี้เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัยเพื่อเป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญา
ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการพัฒนาลังคม

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
เมษายน 2543

การก่อตัวของ “ความสัมพันธ์เชิงหนี้สิน” ในหมู่ชาวนาผู้ผลิตพืชพาณิชย์
เขตอำเภอแม่เมาะ จังหวัดเชียงใหม่

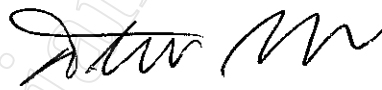
นายสุเทพ แสนมงคล

วิทยานิพนธ์นี้ได้รับการพิจารณาอนุมัติให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการพัฒนาสังคม

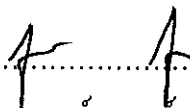
คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

 ประธานกรรมการ

อาจารย์ ดร. สัทธี นวน ประพุทธนิติสาร

 กรรมการ

รองศาสตราจารย์ ดร. สุวิทย์ รุ่งวิสัย

 กรรมการ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์อุททองค์ กุณทลบุตร

18 เมษายน 2543

© ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

กิตติกรรมประกาศ

การศึกษาปัญหาหนี้สิน ครั้งนี้ สำเร็จลงได้ก็ด้วยความเป็นครูที่มีต่อข้าพเจ้าจาก อาจารย์ ดร.สิทธิรัฐ ประพุทธนิธิตสาร ที่เข้าใจความเป็นนักศึกษาและนักพัฒนามากกว่าจะมองแต่ ความเป็นเลิศทางวิชาการ ความอดทนต่อความสับสนของข้าพเจ้า การให้ข้อเสนอแนะและทาง เลือกใหม่ๆ คือกำลังใจที่ดียิ่ง รองศาสตราจารย์ ดร.สุวิทย์ รุ่งวิสัย ผู้ให้ความรู้ ความละเอียดใน การนำเสนอข้อมูล และคอยได้ถามพร้อมกับให้โอกาส ส่วนผู้ช่วยศาสตราจารย์ภูทงค์ ภูณทนต์ เป็นผู้คอยแนะนำด้านแนวความคิดและเทคนิควิธีการศึกษาเชิงปริมาณที่ข้าพเจ้าไม่ค่อยคุ้นเคยและมีความเป็นกันเองกับศิษย์อย่างยิ่ง อาจารย์อีกผู้ที่ข้าพเจ้าจะลืมเสียไม่ได้คือ รองศาสตราจารย์วารุณี ภูริสินสิทธิ์ ที่คอยดูแลข้าพเจ้าในฐานะอาจารย์ที่ปรึกษาตั้งแต่เข้ารับการศึกษาเมื่อกลางปี 2537 เป็นต้นมาอย่างดียิ่ง พร้อมกับอาจารย์ภาควิชาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยาทุกท่านที่ถ่ายทอดความรู้ ทางด้านสังคมวิทยา และมานุษยวิทยา ขอขอบคุณเพื่อนๆ ร่วมรุ่นที่รัก คอยเป็นความหวัง เป็นวง สนทนาแลกเปลี่ยนประสบการณ์ ซึ่งกันและกัน เป็นส่วนสำคัญให้ข้าพเจ้าต้องย่ำกับตนเองเสมอว่า ต้องสำเร็จการศึกษาครั้งนี้

ขอขอบคุณสำหรับทุนที่ได้รับจากมูลนิธิราชากาวาประเทศญี่ปุ่น ที่มองเห็นความ สำคัญของวิทยานิพนธ์ที่เสนอความทุกข์ยากของประชาชนคนไทยในชนบทอันเป็นผลโดยตรงจาก การขยายตัวของระบบทุนนิยมจากประเทศมหาอำนาจ ขอขอบคุณญาติพี่น้องชาวอำเภอเทิง จังหวัด เชียงราย ผู้ตกอยู่ในบ่วงเป็นหนี้สิน ซึ่งข้าพเจ้าได้เคยสัมผัสเป็นเวลาเกือบสองปี อันเป็นแรงจูงใจให้ ข้าพเจ้าหยิบปัญหาหนี้สินซึ่งจะเป็นเรื่องล้าสมัยมาศึกษาอีกครั้งหนึ่ง สำหรับพี่น้องชาวบ้านดง คำบลแม่สาว ข้าพเจ้าซึ่งในความมีน้ำใจของคนจนประจำหมู่บ้านเช่น อินวัน อ้ายดืบ พ่อหลวง เนตร อ้ายพรหมมินทร์ ที่ช่วยเหลือข้าพเจ้าในด้านการเก็บข้อมูล และให้ประสบการณ์ในการ วิเคราะห์ข้อมูลอย่างคนในได้อย่างดีแม้จะมีแรงบีบบังคับด้านเวลาอย่างหนักจากงานประจำที่ ข้าพเจ้าต้องทำด้วย ขอขอบคุณน้องโจ และเสียน เพื่อนที่แสนดีที่ช่วยเหลือเป็นกำลังใจ กำลังทรัพย์ และเป็นเพื่อนที่ทำให้ข้าพเจ้ามีความรู้สึกว่ามีคนคอยอยู่ในสังคมไม่ว่าจะไหนๆ รวมถึงไพเราะ และตุ้ม พร้อมกับหลานๆ อีก 2 คน ที่ได้มีโอกาสมาขอความช่วยเหลือ และสำหรับเพื่อนร่วมงานที่คอยได้ ถามคือพี่วินัย เชิญทอง และบุญลือ ธรรมธานารักษ์ ผู้ที่เป็นข้าราชการกรมการปกครองที่มีแบบ อย่างเป็นของตัวเอง อีกทั้งคุณนิรันดร์ เบ็ญสลิ เพื่อนรักผู้คอยสะท้อนประสบการณ์ใหม่ๆ ในชุมชน ชาวนา ตลอดจนเพื่อนพนักงานสินเชื่อของ ธ.ก.ส. สาขาแม่เฒ่าที่ยังมีความเอื้อเฟื้อด้านข้อมูล ขอขอบคุณคุณวิทยา ชื่นใจ ครูแดง หรือสงวนศักดิ์ บุญมณี คุณวันชัย วิเชียรวรรณ คุณกิตติพล สุพรรณกลาง ที่คอยให้กำลังใจ และข้าราชการสาขาวิชาการพัฒนาสังคมอีกท่านหนึ่งคือคุณบานชื่น

ทาจันทร์ ได้ช่วยวางแผนด้านการทำงานด้วยหวังดี ท้ายสุดคือผู้ที่ให้กำลังใจแก่ข้าพเจ้าให้ศึกษาจนสำเร็จคือเอก กุญทรัพย์ แสนมงคล แม่ของลูกโบร่ำ เจ้าตัวเล็กที่เป็นทุกสิ่งทุกอย่างของข้าพเจ้า

หากความดีของวิทยานิพนธ์ฉบับนี้พอจะมีบ้างขออุทิศให้บิดา และมารดาที่ล่วงลับ ไม่มีโอกาสได้เห็นความสำเร็จของลูก พร้อมกับมอบความดีที่พึงมีให้พี่น้องชานาในชนบทที่ต้องตกอยู่ภายใต้ความสัมพันธ์เชิงหนี้สินที่ข้าพเจ้าได้พบ และแลกเปลี่ยนความรู้ ได้รับทราบความเหนื่อยล้าของพวกเขา ถ้าหากเนื้อหาของวิทยานิพนธ์นี้มีความผิดพลาดก็เป็นเพราะความอ่อนหัดเชิงวิชาการของข้าพเจ้าแต่เพียงผู้เดียว

“..ไม่มีอำนาจไหน จะยั่งยืน ครอบงำสังคม ได้ยั่งยืน ไม่ว่าจะให้ยุทธวิธี เพื่อสร้างและผลิตซ้ำอำนาจ ระดับใดก็ตาม โดยเฉพาะอำนาจที่มาจากกลุ่มคนเพียงน้อยนิด และประกาศใช้อำนาจเพื่อสร้างความไม่เป็นธรรมให้เกิดขึ้นในสังคมเช่นปัจจุบัน...ย่อมจะถูกเปลี่ยนแปลงสู่การควบคุมของผู้ถูกระทำ....”

สุเทพ แสนมงคล

เมษายน 2543